

pse concupiscentia perpetuum domini bellum indixit, ad malum inclinat, & sanctos ipsos ad lacrymas, gemitusque compellit. Idem de ignorantia iudicium esto. Ex quibus constat, Augustino ac Patribus adverari, qui ait, ignorantiam & concupiscentiam nullam in hoc statu humanae libertati difficultatem, aut impedimentum asserere, sive spectetur relate ad facultatem, aut potentiam, sive relate ad ejus exercitium & usum. Sic enim Adæ noxa nulum quod vires attulisset homini damnum, adeoque illæsus adhuc vigor ille maneret, qui fuit in statu naturæ integræ contra apertam Prospere, & Augustini sententiam. Afferit quidem Historico-Criticus, ignorantiam, & concupiscentiam poenam esse scribens; Libertatem anime in hoc statu non esse libertatem carenti pœna. Verum, cum poena ista non noceat, nec primo vigori intellectus, nec primis viribus voluntatis, neutri difficultatem, aut impedimentum ferens, fictitia potius poena dicenda esset, quam vera. Reapie ignorantiam, & concupiscentiam eo sensu poenam vocat Criticus, non quod intellectus obcæcaverint, aut voluntatem labefactaverint, sed po-

nam dicit tantum extrinsece, & per accidens, prout etiam nunc extant in homine. Iapsi donis gratuitis originalis justitiae substituto. At non ita sane Bellarminus, qui l. 5. de Amis. gr. c. 13. testatur, affirmari ab Augustino concupiscentiam nedum poenam esse, sed etiam in se & absolute malam, cum vitium naturæ sit, semper tendens & inclinans ad malum.

Fallitur tandem Historico-Criticus putans, impedimenta, & difficultates boni usus arbitrii ab ignorantia excæante, & difficultate cruciente profectas, ut loquitur S. P. A., resistendi libertatem admirere. Hæc enim libertas remanet in homine, sed ea libertate numquam bene uti poterit, nisi a Christi gratia præveniente adjuvetur. Ceterum non in eo erravit Beausobrius, ex quo afferuit, concupiscentiam animam impedit, ne anima sua libertate, sive, ut ipse ait, sua potestate utatur, sed quia Manichæi doctrinam tribuit, quæ Augustini est, & scholarum catholicarum qua de re Augustinum velle cum Historico-Critico defendere contra Beausobrium, non est ipsum defendere, sed est ipsum Augustinum victum exhibere Beausobrio.

C A P U T IV.

Diluuntur sophismata Adversariorum adversus universorum redemptionem.

NOT. I. Christum, licet pro omnibus mortuus sit, specialiter tamen pro aliquibus mortuum esse, quibus fidei, sanctitatis, & perseverantiae beneficia conferuntur; habetur enim Jo. 17., Christum specialiter pro electis orasse: *Non pro mundo rogo, sed pro his, quos dedisti mibi;* & 1. Tim. Christus.

sus dicitur *Salvator omnium, maxime fidelium.* II. ex Trid. sess. 6.: *Pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis ejus beneficium recipiunt.* III. S. P. Pl. 87. ait: *Solis predestinatis ejus bona opera profuisse.* Et Tr. 25. in Jo., eum a Patre traditum scribit pro predestinatis, justificatis, glorificatis. S. Prosp. ob. 9. Cum rectissime dicatur pro totius mundi redemptione crucifixus; potest tamen dici pro his tantum crucifixus, quibus mors ipsius profuit. IV. Accedit ratio, quia non omnes, qui vocantur, sunt electi, cum tamen electi simus in Christo ante mundi constitutionem; non ergo Christus pro omnibus mortuus est, ut singulis eadem gratia conferatur, alias peculiaris Christi erga electos benevolentia in hac sententia dignosci non posset.

Si quæras cur Christus pro omnibus mortuus, aliquibus tantum passionis sua fructum applicare voluerit, & gratiam perseverantiae conferre? Resp. Cum Augustino. Quibus deest pena peccati est, quibus datur secundum gratiam datur, non secundum debitum: ut enim ait S. Prosper obj. 7.: *Confitemendum est, & misericorditer eum dedisse, & iuste non dedit.* Inscrutabilia enim sunt iudicia ejus, ait Apostolus.

Not. II. Docent Molinistæ, Christum ita mortuum esse pro omnibus, ut singulis applicentur remedia sufficientia, quibus possint bene operari, & si bene operatur prævideantur, etiam congrua. Quia sententia ab iis non probatur, qui gratiam per se efficacem propugnant. Deinde hæc illatio, Deus voluit dare Christum redemptionem pro omnibus; ergo omnibus præparavit sufficientia remedia per Christum, negatur tamquam non dissimilis Massiliensium objectis a Lovaniensibus, & Duancibus, in quorum sententia: *Christus Redemptor est omnium quoad pretii sufficientiam; non est autem Redemptor omnium secundum efficaciam, quia non omnibus per eum datur, ut credant.* Tandem Christum pro omnibus mortuum esse, dogma fidei est, gratiam omnibus conferri, est quæstio adiaphora; ex quo ergo Christus pro omnibus mortuus sit, non sequitur omnibus gratiam esse collatam.

Not. III. In sententia Thomistarum, qui antecedentem, & consequentem in Deo voluntatem distinguunt; fatetur Christum pro omnibus mortuum esse voluntate antecedenti, cuius effectus est institutio cuiusdam ordinis, complectens causam, & remedia. Ita per D. Th. 3. p. q. 49. art. 1. *Christus sua passione nos a peccatis liberavit causuliter: sicut si medicus faciat medicinam, ex qua possint quicunque morbi sanari.* Non est tamen mortuus, quoad voluntatem consequentem, cuius effectus est ordinis executio, sive applicatio remedii, quo sensu

sensu Passio Christi ; ex D. Thoma ibidem , sortitur effectum suum in iis , quibus applicatur per fidem & caritatem , & per fidei Sacra menta , & ideo damnati in inferno effectum ejus percipere non possunt . Ex qua doctrina tria sequuntur . Primum ad generalem illam voluntatem sat est , quod Christi passio praecesserit ut causa universalis , seu remedia instituerit , nec opus est , ut replet applicentur , aut gratiam , aut caritatem a singulis actu participari . II. Ut quis dicatur redemptus , debet esse in statu , quo possit conjungi cum Christo , ut infideles , aut conjugatur actu , ut justi . III. Non omnes suisse voluntate consequenti redemptos aequaliter , quia non omnibus aequaliter ejus passio applicatur , unde locum Apostoli : *Vult omnes homines salvos fieri* , explicat S. P. , pro generibus singulorum , & aliquando affirmat , Christum orasse tantum pro oibis suis , eo quod iis tantum applicentur remedia salutis .

Not. IV. Hanc veram esse , cum de voluntate salvandi omnes , tum de omnium redemptione doctrinam . Et prob. I. ex Ap. Rom. 3. ubi de Christo ait , quem proposuit nobis propitiationem per fidem , in sanguine ipsius ; ergo Christus est propitatio omnibus proposta , sed que per fidem & gratiam applicatur nobis ad percipiendum fructum ipsius , ut ait S. Th. q. 49. art. 1. ergo aliud est ad numerum redemptorum spectare , aliud fructum redencionis percipere . Hinc Trident. Syn. fess. 6. c. 3. ait : *Etsi pro omnibus mortuus est , non omnes tamen mortis ejus beneficium recipiunt , sed ita tantum , quibus communicatur , idem tradit Catechismus Romanus* . Eadem est perpetua S. P. August. & Prospcri doctrina . Hinc peritur ratio theologica : nam ideo Adam universaliter naturam infecit , quia omnes ab eo carnaliter generantur ; ergo hominibus non convenit redemptionis proprietas , nisi spiritu regenerentur in Christo ; missis ergo variis ea de re scholarum opinionibus , dicimus , juxta sensum Conciliorum , ac Patrum , omnes homines a Christo redemptos , quatenus proposta est omnibus propitatio per fidem in sanguine ejus , quatenus sua passione instituit causam , & pretium obtulit nostrae liberationis , & haec est voluntas antecedens , quae connotat ordinis institutionem . Pro generibus autem singulorum Christus est mortuus , quatenus applicatur passio Christi , aut per fidem , aut per caritatem , aut per sacramenta , quatenus non omnes mortis ejus beneficia percipiunt , quatenus ad multos tantum fructus redencionis pervenit , & fructus mortis Christi electi ante mundi constitutionem percipiunt , atque haec est voluntas consequens connotans remedii applicationem .

Ob.

Ob. I. Matth. 26. habetur : *Hic est sanguis novi Testamenti , qui pro multis effundetur* . Joan. 17. *Non pro mundo rogo , sed pro his , quos dediti mibi , quia tui sunt* . Hebr. 9. *Christus simul oblatus est ad multorum exhaustenda peccata* ; ergo &c. Resp. neg. cons. His enim locis , ut ait Catechismus Romanus , cum de fructibus passionis sermo esset , recte factum est , ut pro universis non diceretur . Atque huc spectant verba Apost. Christus semel &c. , & Joan. 17. pro eis rogo &c. Possumus etiam multos accipere pro omnibus cum Augustino l. 3. contra Julianum c. 3. ut illud Rom. 5. *Unius delicto multi mortui sunt , quo sensu Christus mortuus est pro multis , idest pro omnibus quoad remedii institutionem , & ad pretii oblationem , quia pro omnibus crucifixus est* .

Ob. II. S. P. Tr. 1. in Joan. illud Joannis : *Est propitatio pro peccatis totius mundi ; nomine totius mundi Ecclesiam designari docet , & Tr. 100. ait : pro mundo non rogat , neque enim qui sic prae destinatus ignorat* . Et de Adult. conjug. 15. *Non omnis , qui homo est , sanguine Christi redemptus est* ; ergo per Augustinum non pro omnibus mortuus est Christus .

Resp. dicit. cons. Christus non est omnium redemptor , mediator &c. quoad oblationem pretii , institutionem remedii , & Sacramenti virtutem , neg. quoad passionis fructum , applicationem remedii , & redencionis proprietatem , conc. Solutio patet ex dictis .

Inst. S. P. l. 21. de C. D. 24. ait , quod si Ecclesia nosset , qui sunt prae destinati in ignem ire cum diabolo , tam pro eis non oraret , quam nec pro ipso , ergo neque oravit Christus , cui cognitus est numerus reproborum .

Resp. Missis variis doctorum opinionibus , quas vide apud auctorem . Neg. cons. Ecclesia enim non oraret pro damnatis , atque damnatis , quia , cum viatores non sint , nec Christo uniuntur , nec sunt in potentia , ut Christo uniantur , atque viatores omnes , aut habent , aut possunt habere partem in præparatione , aut exhibitione remedii , quia vel sunt uniti Christo , vel possunt uniri ; ergo Christus pro iis & oravit , & mortuus est , quantum ad communem causam pertinet , atque pro ipsis pretium obtulit , & remedia salutis instituit , alias non esset mediator Dei & hominum , medicus , & reparator . Ita S. Th. 3. p. q. 8. 3. Christus ergo , et si nosset , plures esse præ destinatos ad mortem , eos tamen moriendo redemit , quia , quantum in medico est , sanare venit ægrotum . Ecclesia vero non orat , ut instituantur , sed ut applicentur remedia salutis ; ut qui flant non cadant , & iniqui convertantur , superfluum vero esset pro iis orare , quos certo nosset , cum diabolo esse cruciandos , adeoque non pro iis oraret .

Inst.

Inst. Non viderur hæc responsio cohædere cum iis, quæ sibi diximus, Christum pro crucifixoribus orasse clamando, si-
cio, & dicendo, *pater ignosce illis*; ergo falsa est. *Resp.* neg.
ant. Christus enim in ea universalī prece complexus est singu-
lari affectu, quos ex amicis amicos futuros esse prænovit; at-
que, ita, cum oraret pro omnibus, solvens pretium, & in-
stituens remedia, quantum ad horum applicationem, oravit
pro solis prædestinatis, quibus ea profuere, ut ait *S. Prosper*
ad *Obj. Gall.* & *S. Th. 3. p. q. 21. a. 4.* ubi ait, omnem
Christi orationem fuisse exauditam, & omnem voluntatem i-
psius fuisse impletam.

Ob. III. *Eo sensu* Christus pro omnibus mortuus est, quaen-
tus una cum Patre vult omnes homines salvos fieri: sed
hæc voluntas exponitur ab Augustino de generibus singula-
rum; ergo &c. *II.* Hæc voluntas est in Deo metaphorice;
ergo non proprie. *III.* quia non omnibus conseruntur auxilia
sufficientia; ergo &c. *IV.* Christus est Redemptor omnium,
quoad solutionem pretii, vel quoad ejus applicationem, sed
primum non negat Jansenius, secundum est falsum; ergo &c.
Resp. dist. min. Exponit quoad applicationem mediiorum &
donum perseverantie, conc., quoad remedii institutionem &c.
neg. Solutio pater ex dictis: Eodem modo. *Resp.* ad *II.* Ad
III. neg. conf. Nam conferre gratiam &c. non spectat ad ra-
tionem universalem redēptionis, quæ sita est in valore pre-
tii, & institutione remedii, ubi locum habet voluntas antece-
dens, sed spectat ad applicationem, in qua locum habet vo-
luntas consequens. Ad *IV.* dist. min. Jansenius non negat su-
ficientiam pretii, negat tamen institutionem remedii, & cau-
sa liberationis, exhibitionem hujus pretii, & præparationem
mediiorum conc., secus, neg. Jansenius ergo eandem esse cau-
sam reproborum viatorum, ac diaboli impie affirmavit, at-
qui, licet ad eorum redēptionem habeatur pretii sufficientia,
non habetur tamen institutio remedii, & causa liberationis;
ergo pro reprobis viatoribus Christus per Jansenium mortuus
non est: sicut ex quinta damnata propositione evincitur.

LIBER XVIII.

De variis scholarum opinionibus circa gratiam.

SCHOLARUM placita circa gratiam ita expendemus ut
procriptos errores excrantes, ab Augustini doctrinis, ne
latum quidem unguem recedamus. Est autem hujus libri du-
plex dissertatio. Prior necessitatem, posterior veto gratiæ col-
lationem ipsam complectitur.

DISSERTATIO I.

De gratia necessitate.

GRATIÆ necessitatem ad legis notitiam, ad opus morali-
ter bonum, ac præcepta servanda, ad vitanda peccata,
atque ad perseverantiam breviter hoc loco monstrabimus.

CAPUT I.

*De gratia necessitate ad cognoscendum verum naturale,
sive ad legis notitiam.*

VERITATÆ naturales, aliæ speculativæ sunt, aliæ pra-
cticæ, istæ in operatione vel praxi, illæ in veritatis con-
templatione versantur. Ea vero operatio, si spectet ad officia
virtutum, illius cognitio dicitur *moraliter practica*. Dicimus
ergo, posse quilibet hominem hanc veritatem etiam practi-
cam, puta: *Quod tibi non vis, alteri ne feceris*, allequi per
lumen rationis, dummodo a sensuum illecebris ad lumen inde-
fectibilem attingat, nec omnia absque speciali dono attingere
posse confidat, quod *S. Prosper* docet in epigrammate:

Scrutari legem possunt utcumque quieti,

Si mundi a strepitu libera corda vacent.

PROPOSITIO I. Potest quis veritatem naturalem nedum
speculativam, sed etiam practicam sine gratia attingere, dum-
modo a sensuum fallaciis se se ad intimam veritatis claritatem
convertat.

Prob. I. pars. I. Naturaliter enim, ac sola visibilium con-
templatione, aut conscientia percipimus unum esse Deum con-
ditorem universorum, animam esse immortalem &c. *II.* Con-
stat per Aug. l. 1. ad Simpl. Bonum ingenium, ac honestas dia-
sciplinas ante gratiam salutarem comperari; ergo &c. *III.* Chri-
stus